

**SPRAWOZDANIE KIEROWNIKA
MIEJSKO-GMINNEGO OŚRODKA
POMOCY SPOŁECZNEJ W WYRZYSKU
Z DZIAŁALNOŚCI OŚRODKA
ZA 2017 ROK ORAZ POTRZEB W
ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ**

Spis treści

1. ZADANIA OŚRODKA	3
2. OGÓLNE ZASADY DOTYCZĄCE UPRAWNIENI DO ŚWIADCZEŃ Z POMOCY SPOŁECZNEJ I FORMY ŚWIADCZONEJ POMOCY.....	6
3. PROBLEMY I POTRZEBY KLIENTÓW OŚRODKA KORZYSTAJĄCYCH ZE ŚWIADCZEŃ POMOCY SPOŁECZNEJ W 2017 ROKU	7
4. DZIAŁANIA Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ.....	9
4.1 Praca socjalna.....	12
4.2 Bezdomność	14
4.3 Współpraca.....	15
5. POZYSKIWANIE ŚRODKÓW ZEWNĘTRZNYCH PRZEZ OSRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W CELU ROZSZERZENIA OPFERTY WSPARCIA	16
5.1 Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020.....	16
5.2 Projekt „Wsparcie dla osób starszych niesamodzielnym niepełnosprawnym z terenu gminy Wyrzysk.	17
5.3 Projekt „Aktywna integracja w Gminie Wyrzysk”	19
6. REALIZACJA ŚWIADCZEŃ RODZINNYCH, WYCHOWAWCZYCH I ALIMENTACYJNYCH.....	20
6.1 Zadania z zakresu świadczeń rodzinnych	20
6.2 Świadczenie wychowawcze 500+	21
6.3 Fundusz alimentacyjny.....	23
7. PROGRAM RZĄDOWY „POMOC PAŃSTWA W ZAKRESIE DOŻYWIANIA”	23
8. STYPENDIA I ZASIŁKI SZKOLNE.....	24
9. PLACÓWKI WSPARCIA DZIENNEGO – ŚWIETLICE ŚRODOWISKOWE.....	25
10. OGÓLNOPOLSKA KARTA DUŻEJ RODZINY	26
11. WSPIERANIE RODZINY I SYSTEM PIECZY ZASTĘPCZEJ.....	26
12. ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY - „NIEBIESKIE KARTY”	28
13. PROJEKT SOCJALNY	29
14. POTRZEBY OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ.....	30

1. ZADANIA OŚRODKA

Na rzecz mieszkańców miasta i gminy Wyrzysk zadania z zakresu pomocy społecznej są realizowane przez Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyrzysku, który został powołany 1 maja 1990 r. Zarządzeniem Nr 3/90 Naczelnika Miasta i gminy w Wyrzysku z dnia 30.04.1990 roku.

Pomoc społeczna, jako instytucja polityki społecznej państwa ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać przy wykorzystaniu własnych uprawnień, zasobów i możliwości. Do jej głównych zadań należy: wspieranie osób potrzebujących w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia podstawowych potrzeb i umożliwienie im życia w godnych warunkach, oraz zapobieganie powstawaniu niekorzystnych sytuacji i doprowadzenie do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracja ze środowiskiem.

ZADANIA WŁASNE GMINY O CHARAKTERZE OBOWIĄZKOWYM – art. 17. ust.

1:

1. opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczegółowym uwzględnieniem programów pomocy społecznej profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka,
2. sporządzanie zgodnie z art. 16a, oceny zasobów pomocy społecznej,
3. udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
4. przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych,
5. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych,
6. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
7. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
8. przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego,
9. opłacanie składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z

- zatrudnienia z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale, ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie zamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem,
10. praca socjalna,
  11. organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
  12. prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych,
  13. (uchylony)
  14. dożywianie dzieci,
  15. sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym,
  16. kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu,
- 16a) pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
17. sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego,
  18. utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników,
  19. przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych,
  20. opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia.

ZADANIA WŁASNE GMINY – art. 17 ust. 2

1. przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych,
2. przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze,
3. prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki,
4. podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych

potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych,

5. współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacji Programu Aktywizacja i Integracja, o których mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

ZADANIA Z ZAKRESU ADMINISTRACJI RZADOWEJ ZLECONE GMINIE – art. 18

1. uchylony
2. uchylony;
3. organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
4. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z kłuską żywiolową lub ekologiczną,
5. prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
6. realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia,
7. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a,
8. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którzy uzyskali zgodę na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
9. wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

2. OGÓLNE ZASADY DOTYCZĄCE UPRAWNIENIÓW DO ŚWIADCZEŃ Z POMOCY SPOŁECZNEJ I FORMY ŚWIADCZONEJ POMOCY

Podstawowe zasady przyznawania świadczeń z zakresu pomocy społecznej określają artykuły 7 i 8 ustawy o pomocy społecznej. Zgodnie z nimi prawo do świadczeń pieniężnych przysługuje:

- osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza kwoty **634 zł**,
- osobie w rodzinie, w której dochód na osobę nie przekracza kwoty **514 zł**.

Poza spełnieniem kryterium dochodowego konieczne jest wystąpienie, co najmniej jednej z okoliczności wymienionych w art. 7 ustawy o pomocy społecznej:

- 1) ubóstwa,
- 2) sieroctwa,
- 3) bezdomności,
- 4) bezrobocia,
- 5) niepełnosprawności,
- 6) długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- 7) przemocy w rodzinie,
- 7a) potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi,
- 8) potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- 9) bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- 10) uchylony
- 11) trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w ustawie o cudzoziemcach,
- 12) trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- 13) alkoholizmu lub narkomanii,**
- 14) zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
- 15) klęski żywiołowej lub ekologicznej.

W ustawie jasno został określony katalog świadczeń pieniężnych i niepieniężnych, z jakich mogą korzystać osoby i rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej oraz zasady ich przyznawania.

Do świadczeń o charakterze pieniężnym należą:

- zasiłki stałe,
- zasiłki okresowe,
- zasiłki celowe i specjalne zasiłki celowe,
- zasiłki i pożyczki na ekonomiczne usamodzielnienie.
- pomoc na usamodzielnienie oraz kontynuowanie nauki,
- wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd.

Do świadczeń niepieniężnych należą:

- praca socjalna,
- bilet kredytowany,
- składki na ubezpieczenie zdrowotne,
- składki na ubezpieczenie społeczne,
- pomoc rzeczowa, w tym na ekonomiczne usamodzielnienie,
- sprawienie pogrzebu,
- poradnictwo specjalistyczne,
- interwencja kryzysowa,
- schronienie,
- posiłek,
- niezbędne ubranie,
- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia oraz w rodzinnych domach pomocy społecznej,
- mieszkania chronione,
- pobyt i usługi w domu pomocy społecznej,
- opieka i wychowanie w rodzinie zastępczej i placówce opiekuńczo - wychowawczej,

3. PROBLEMY I POTRZEBY KLIENTÓW OŚRODKA KORZYSTAJĄCYCH ZE ŚWIADCZEŃ POMOCY SPOŁECZNEJ W 2017 ROKU

Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyrzysku w 2017 roku udzielał pomocy mieszkańcom miasta i gminy Wyrzysk. Przyznanie świadczeń z pomocy społecznej wymaga oprócz spełnienia kryterium dochodowego, wystąpienia innych przesłanek. Świadczeniobiorcy pomocy społecznej podają jeszcze inne powody wystąpienia z wnioskiem

o pomoc. Poniższa tabela zawiera zestawienie przyczyn udzielania pomocy społecznej w 2017 roku ustalone na podstawie przeprowadzonych wywiadów środowiskowych.

Tabela Nr 1.

POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	LICZBA RODZI
ubóstwo	234
bezdomność	17
Potrzeba ochrony macierzyństwa	44
w tym: wielodzietność	34
bezrobocie	149
niepełnosprawność	178
długotrwała lub ciężka choroba	212
bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego	160
w tym: rodziny niepełne:	39
rodziny wielodzietne:	2
narkomania	2
alkoholizm	38
trudności w przystosowaniu po opuszczeniu ZK	11
Zdarzenie losowe	2

Źródło: sprawozdanie MPiPS za 2017r.

Rodziny korzystające z pomocy społecznej bardzo często borykają się z kilkoma problemami: bezrobocie (149 rodzin), ubóstwo (234) i długotrwała choroba (212 rodziny) to problemy dotyczące najliczniejszą grupę klientów. Rodziny dotknięte problemem bezrobocia z reguły charakteryzują się brakiem kwalifikacji, a problem ten generuje wiele innych dysfunkcji społecznych. Bezrobocie jest najłatwiejszym do zdiagnozowania problemem, gdyż to z nim utożsamiają się sami klienci, potwierdzają to również dokumenty. Jak wynika z naszych obserwacji bezrobocie rzadko występuje w odosobnieniu, jako przyczyna lub skutek pojawiają się takie problemy jak uzależnienia, przemoc, bezdomność.

Działania pomocowe skierowane do rodzin borykających się z problemem długotrwałej choroby, to praca nad poprawą sytuacji osoby chorej, poczynając od motywowania do leczenia, przez wsparcie finansowe pozwalające na wyjazdy do specjalistycznych ośrodków

medycznych po pomoc w zakupie leków.

Niepokojące zjawisko, to liczba rodzin borykających się z problemem alkoholowym. Praca z tą grupą klientów zmierza do podjęcia lub kontynuowania leczenia odwykowego, a następnie wsparcia w utrzymaniu abstynencji. Ze szczególną uwagą traktowane są rodziny z problemem alkoholowym, w których pozostają dzieci. Jak wynika z obserwacji z problemem tym boryka się znacznie większa grupa osób, lecz klienci wypierają go i się z nim nie identyfikują.

Bezradność rodzin również zasługuje na szczególną uwagę, ponieważ dotyczy bezpośrednio dzieci. Priorytetem pracy socjalnej w takich przypadkach jest utrzymanie dziecka w rodzinie i budowanie u rodziców poczucia odpowiedzialności. Znaczącą rolę w tych przypadkach odgrywa praca asystentów rodzin.

W 2017 roku odnotowano 17 osób bezdomnych. Bezdomni to klienci, wśród których najczęściej występują: alkoholizm, włóczęgostwo, bezrobocie, długotrwała choroba, zaburzenia psychiczne, kolizja z prawem i brak stałego źródła dochodu. Niezmiennie od lat, praca z tą grupą odbiorców, to działania zmierzające do zaspokojenia najbardziej elementarnych potrzeb bytowych.

4. DZIAŁANIA Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ

W ramach realizacji ustawowych zadań własnych gminy Ośrodek min. przyznawał i wypłacał zasiłki stałe, zasiłki okresowe, celowe, specjalne zasiłki celowe, organizował świadczenie usług opiekuńczych, kierował do domów pomocy społecznej osoby wymagające całodobowej opieki. Świadczenia przyznawane są po wnikliwej analizie każdego zgłoszonego przypadku, na podstawie wywiadu środowiskowego przeprowadzonego przez pracownika socjalnego. Pomoc udzielana jest w formie pieniężnej i niepieniężnej – w naturze, usługach i pracy socjalnej. Świadczenia mają charakter stały, okresowy lub jednorazowy.

Wyszczególnienie świadczeń przedstawia poniższa tabela.

Tabela Nr 2.

FORMY POMOCY	LICZBA ŚWIADCZEŃ	KWOTA ŚWIADCZEŃ W ZŁ	LICZBA RODZIN
ZASIŁKI STAŁE	889	431 228,00	86
z tego: środki własne		86 246,00	
dotacja		344 982,00	
Zasiłki okresowe	796	283 602,00	152
z tego: środki własne		0,00	
dotacja		283 602,00	
Posiłek	14 603	67 128,00	72
w tym dla dzieci	13 468	57 921,00	
Usługi opiekuńcze	17 138	265 462,00	50
w tym specjalistyczne	41	1 940,00	1
Sprawienie pogrzebu	2	6 990,00	2
Zasiłki celowe i w naturze	X	190 000,00	284
w tym celowe specjalne	109	26 467,00	67
Poradnictwo specjalistyczne	X	X	114
Praca socjalna	X	X	389
Odpłatność gminy za pobyt w DPS	X	479 716,00	17

Źródło: sprawozdanie MPiPS za 2017 r.

Zasiłki stałe

Zasiłek stały przyznawany jest osobom całkowicie niezdolnym do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, których dochód własny, jak również dochód na osobę w rodzinie nie przekracza ustawowo określonego kryterium. W 2017 roku pomoc w postaci zasiłku stałego

przyznano 86 osobom.

Zasiłki okresowe

Przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym. Zgodnie z art. 38 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej kwota zasiłku okresowego nie mogła być niższa niż 50 % różnicy między:

- kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującym a dochodem tej osoby,
- kryterium dochodowym rodziny a dochodem tej rodziny.

Środki na finansowanie zasiłków okresowych pochodzą z dotacji budżetu państwa.

Zasiłki okresowe przyznawane były na okres do 3 miesięcy, w zależności od sytuacji rodziny. Zasiłki okresowe przyznano 152 rodzinom, liczba świadczeń w tym zakresie wyniosła 796, średnia wysokość zasiłku okresowego wyniosła 356,28zł.

Oplata za pobyt w Domach Pomocy Społecznej

W domach pomocy społecznej przebywało w 2017 r. 17 osób wymagających całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogących samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, a którym nie można było zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych.

Ogółem w 2017 roku odpłatność za pobyt w DPS, wydatkowana ze środków gminy, wyniosła **479 716 zł**. Ponadto zobowiązani do wnoszenia odpłatności za członków rodziny, przebywających w domu pomocy społecznej na podstawie zawartych z Kierownikiem M-G OPS umów, byli zstępni oraz wstępni. Z tytułu wniesionej z ich strony odpłatności przekazano do gminy dochody w wysokości 25 930,06 zł. W stosunku do osób, które nie wywiązują się z podjętych zobowiązań w tym zakresie prowadzone jest postępowanie mające na celu doprowadzenie do odzyskania należności lub ustalenia aktualnej sytuacji materialnej.

Usługi opiekuńcze

Usługi opiekuńcze (zadania własne) obejmują pomoc w zaspokojeniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości podtrzymanie kontaktu z otoczeniem. Pomoc w postaci usług opiekuńczych przyznano osobom, które ze względu na wiek, niepełnosprawność lub długotrwałą i ciężką chorobę

wymagały wsparcia osób drugich. W zależności od potrzeb wymiar godzin pracy wynosił w środowisku od 1 godziny do 8 godzin dziennie.

Z usług opiekuńczych, świadczonych w miejscu zamieszkania, skorzystało w 2017 roku 50 osób. Łącznie przyznano 17 138 godzin usług, koszt usług wyniósł **265 462zł**. Zgodnie z Uchwałą Rady Miejskiej w Wyrzysku Nr XXVII/191/05 z dn. 27.01.2005r. dotyczącą szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze wniesiono odpłatności w wys. 45 325,76 zł.

Zdecydowanie podkreślić należy znaczny wzrost osób korzystających z usług opiekuńczych. Liczba osób korzystająca z tej formy pomocy systematycznie każdego roku wzrasta. Powyższe usługi realizowano wspólnie ze Spółdzielnią Socjalną „Nowe Horyzonty” z Piły.

Zasiłki celowe

Pomoc w formie zasiłków celowych przeznaczona była głównie na zakup żywności, opału, leków, odzieży, sprzętu gospodarstwa domowego, opłaty za energię elektryczną, gaz i czynsz. Coraz większa liczba gospodarstw domowych swym dochodem przekracza kryteria ustawy o pomocy społecznej. Z uwagi na koszty związane z zakupem opału, często nie są w stanie ponieść osoby samotne i rodziny, które przekraczają kryteria, dlatego też ośrodek wspomaga osoby i rodziny w formie specjalnego zasiłku celowego. W 2017 r. z tej formy pomocy skorzystały 109 rodzin.

Składki na ubezpieczenie zdrowotne

Począwszy od 1 sierpnia 2009 r. opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne, określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym. M-G OPS opłacał składki na ubezpieczenie zdrowotne za 80 osób pobierających zasiłek stały, koszt realizowanych świadczeń w 2017 r. wyniósł 36 841 zł.

4.1 Praca socjalna

Szczególne miejsce w ustawie o pomocy społecznej zajmuje praca socjalna, której prowadzenie od 2004 roku jest zadaniem obowiązkowym gminy. Praca socjalna to działalność zawodowa ułatwiająca jednostkom, grupom, środowiskom adaptację w zmieniających się warunkach życia poprzez organizowanie dostępu do całego systemu usług umożliwiających w ostatecznym efekcie samodzielność życiową i godne uczestnictwo w życiu społecznym.

Pracownik socjalny przeprowadzający wywiad środowiskowy już przy pierwszej wizycie analizuje wraz z klientem jego sytuację, zastanawia się nad możliwościami rozwiązywania problemów, udziela porad, ukierunkowuje klienta na możliwości załatwiania jego spraw życiowych, motywuje do zmiany zachowania, które pomogłyby mu w dalszym życiu. Niejednokrotnie przeprowadza pierwsze mediacje w sytuacjach konfliktowych.

Pracownik socjalny podejmuje szereg działań w ramach pracy socjalnej na rzecz zapewnienia godziwych warunków mieszkaniowych, poprawy stanu zdrowia klienta, zapewnienia opieki osobom starszym i niepełnosprawnym, poprawy funkcjonowania rodziny, poprawy funkcjonowania osób zaburzonych psychicznie, poprawy funkcjonowania osób i rodzin z problemem alkoholowym, na rzecz rozwiązywania problemu bezrobocia, na rzecz zapewnienia /uzyskania niezbędnych środków materialnych.

Celem rozwiązywania problemów rodziny lub osoby prowadzi wiele rozmów, podejmuje działania interwencyjne, wspiera klienta w rozwiązywaniu własnych problemów pomaga załatwiać sprawy skomplikowane, współpracuje z innymi instytucjami i organizacjami.

Działania metodyczne podejmowane przez pracowników, dzięki którym możliwe było osiągnięcie rezultatów:

- 1) wspieranie – działanie polegające na wzmocnieniu osoby, wyzwoleniu jej sił, zasobów, zmierzające do zmniejszenia poczucia lęku, braku wpływu na swoją sytuację, umieszczenie problemu odbieranego przez osobę lub rodzinę jako problem osobisty, w ogólnym kontekście społecznym;
- 2) wyjaśnianie – działania pracownika socjalnego zmierzające do zrozumienia przez osobę lub rodzinę natury problemu, w szczególności pokazanie możliwych rozwiązań, uświadomienie uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych, uświadomieniu przez osobę lub rodzinę swojego funkcjonowania w relacji z innymi, pomoc pracownika w zrozumieniu przez osobę lub rodzinę reakcji innych na własne zachowania i postawy;
- 3) działania wychowawcze – dostarczanie wiedzy niezbędnej do podniesienia kompetencji,
- 4) kształtowania umiejętności osoby w danym obszarze funkcjonowania, np. pełnienie ról rodzicielskich, utrzymywanie pozytywnych relacji z otoczeniem, prowadzenie gospodarstwa domowego, modelowanie zachowań, trening kompetencji społecznych np. trening budżetowy, trening umiejętności w zakresie dbania o higienę, utrzymania porządku w mieszkaniu;
- 5) rzecznictwo – reprezentowanie interesów osób lub rodzin, grup; pracownik realizujący ten rodzaj działania występuje w imieniu klienta, za jego zgodą;

- 6) towarzyszenie – wspólne załatwianie spraw; pracownik socjalny asystuje osobie lub rodzinie w realizacji działań realizując ten rodzaj działania wspomagając osobę lub rodzinę, a nie występując w jej imieniu;
- 7) rozszerzanie sieci kontaktów – ułatwienie osobie lub rodzinie nawiązywania kontaktów z innymi, utrzymania poprawnych relacji, dostarczanie wiadomości i poszerzanie jej umiejętności w zakresie porozumiewania się z innymi ludźmi i instytucjami; aktywizowanie i motywowanie osób i rodzin do poszukiwania w swoim otoczeniu społecznym zasobów i korzystania z nich,
- 8) budowanie sieci wsparcia – działanie polegające na umożliwieniu lub zwiększeniu dostępu osoby lub rodziny do usług (społecznych, zdrowotnych, edukacyjnych) oraz środowiskowych działań pomocowych umożliwiających przezwyciężenie trudnej sytuacji;
- 9) konfrontacja – ukazanie osobie następstw jej postępowania, uprzedzenie o konsekwencjach, jakie po-ciągają za sobą określone zachowania;
- 10) porada – udzielanie wskazówek, przedstawianie przez pracownika socjalnego różnych opcji wyboru i postępowania, w celu stworzenia warunków do podjęcia przez osobę lub rodzinę samodzielnej próby rozwiązania swojego problemu;
- 11) udostępnianie zasobów – działania związane z uzyskaniem dostępu do usług pomocy i integracji społecznej oraz innych usług, umożliwiających poprawę lub rozwiązanie trudnej sytuacji życiowej;
- 12) działania diagnostyczne – działania związane z rozpoznaniem sytuacji, sposobu funkcjonowania osoby lub rodziny oraz jej otoczenia;
- 13) uzgadnianie celów i planu działania - działania związane z wyznaczaniem celów pracy socjalnej i uzgadnianiem planu działania;
- 14) działania ewaluacyjne.

W 2016 roku pracę socjalną prowadzono w 389 rodzinach.

4.2 Bezdomność

Pomoc na rzecz bezdomnych realizowana jest zasadniczo przy współpracy z Pilskim Centrum Pomocy Bliźniemu MONAR-MARKOT. Ta organizacja pozarządowa realizowała zadanie z obszaru pomocy społecznej polegające na udzielaniu schronienia osobom, które nie mogły go sobie zapewnić we własnym zakresie. Pomoc ta miała charakter kompleksowy, obejmujący oprócz noclegu także całodzienne wyżywienie, zapewnienie sezonowej odzieży i obuwia,

podstawowych środków higieny oraz leków.

W 2017 roku pomocy w formie schronienia udzielono ogółem 17 osobom bezdomnym, które przebywały w placówkach dla bezdomnych w Pile, Poznaniu i Gościejewie, Kotów, Biała k. Trzcianki, Rożnowice. Łączny koszty noclegu, zasiłków celowych, zasiłków stałych, zasiłków okresowych, składek zdrowotnych i wyżywienia wyniósł: **87 148,53 zł.**

4.3 Współpraca

Pracownicy Ośrodka w toku codziennych działań podejmują współpracę z organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami w ramach pracy socjalnej prowadzonej z osobą/rodziną. Najczęściej wskazywane przez pracowników OPS placówki, z którymi podejmowana jest regularna współpraca.

w zakresie rozwiązywania problemów rodzinnych:

1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
2. Placówki opiekuńczo - wychowawcze
3. Domy dziecka,
4. Piłski Bank Żywności,
5. Sąd Rejonowy, Kuratorzy,
6. Komornik przy Sądzie Rejonowym,
7. Komenda Policji,
8. Straż Miejska,
9. Szkoły, pedagodzy szkolni.

w zakresie pomocy udzielanej osobom niepełnosprawnym:

1. Zakłady Ubezpieczeń Społecznych,
2. PFRON,
3. Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności,
4. Szpitale,
5. Domy Pomocy Społecznej.

w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień:

1. Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
2. placówki opieki zdrowotnej i leczenia uzależnień,
3. Poradnia Zdrowia Psychicznego, Poradnia Leczenia Uzależnień Wyrzysk.

w zakresie pomocy osobom bezrobotnym w poszukiwaniu zatrudnienia:

1. Powiatowy Urząd Pracy w Pile, Filia Wyrzysk

2. Zakłady pracy

w zakresie pomocy osobom bezdomnym:

1. Stowarzyszenie MONAR MARKOT, Piła, Poznań, Gościejewo.

5. POZYSKIWANIE ŚRODKÓW ZEWNĘTRZNYCH PRZEZ OSRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W CELU ROZSZERZENIA OPFERTY WSPARCIA

5.1 Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020

Celem Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014–2020 jest pomoc żywnościowa dla osób najbardziej potrzebujących. Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa jest współfinansowany z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym.

W 2017 r. z tej formy pomocy realizowanej przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej skorzystało 908 osób. Poniższa tabela przedstawia ilość (w kg) rozdysponowanych artykułów żywnościowych i ich wartość.

Tabela Nr 3

Lp.	Nazwa artykułu	Ilość (kg)	Wartość (zł)
1.	Powidła śliwkowe	1075,2	5 182,89
2.	Koncentrat pomidorowy	3069,9	14 969,09
3.	Makaron jajeczny	4413,5	9 208,11
4.	Gulasz wieprzowy	4958,0	31 932,74
5.	herbatniki	179,2	1 011,49
6.	Mleko UHT	10278,0	17 887,71
7.	Szynka drobiowa	5046,9	53 689,61
8.	Olej rzepakowy	6264,0	22 787,13
9.	Cukier biały	7299,0	14 779,35
10.	Filet z makreli	2870,8	40 975,40
11.	Ryż biały	7723,0	19 022,62

12.	Ser podpuszczkowy	4262,4	71 791,06
13.	Fasola biała	1412,8	3 806,01
14.	Szynka wieprzowa	263,1	2 339,88
15.	Pasztet wieprzowy	140,3	773,51
16.	Groszek z marchewką	3572,0	9 933,73
17.	Buraczki wiórki	760,2	1 989,21
	RAZEM:	60026,3	322 079,54zł

Źródło: Załącznik 10.1 do wytycznych

W związku z brakiem organizacji pozarządowej dystrybucją artykułów zajmowali się pracownicy Ośrodka. Towar przywożony był z Pilskiego Banku Żywności, aby dokonać rozładunku towaru korzystaliśmy z pomocy pracowników SAM w Wyrzysku oraz niepracujących podopiecznych tut. Ośrodka.

5.2 Projekt „Wsparcie dla osób starszych niesamodzielnych niepełnosprawnych z terenu gminy Wyrzysk.

W roku 2016 Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyrzysku podpisał umowę na dofinansowanie projektu w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020, Nr Umowy: RPWP.07.02.02-30-0035/16-00 „Wsparcie dla osób starszych niesamodzielnych i niepełnosprawnych z terenu gminy Wyrzysk” na kwotę **717 313,14zł**. Celem projektu jest zwiększenie dostępu do wysokiej jakości usług opiekuńczych i asystenckich dla osób starszych i niesamodzielnych zamieszkałych na terenie Gminy Wyrzysk, oraz podniesienie kwalifikacji personelu faktycznie świadczącego usługi. Projekt jest realizowany od listopada 2016r. i w jego ramach prowadzone są niżej wymienione zadania:

1) Usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania dla 27 osób. Celem zadania jest pomoc w zakresie zaspokajania codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, pielęgnację. Liczba godzin świadczonych usług zależna jest od potrzeb danej osoby. W związku

z powyższym zadaniem zatrudnionych zostało 5 opiekunek środowiskowych na podstawie umowy o pracę.

2) Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi, niepełnosprawnością intelektualną, oraz wskazujących inne zakłócenia czynności psychicznych, które zaliczane są do zaburzeń psychicznych dla 7 osób. Usługi świadczone są przez psychologa, terapeutę, pielęgniarkę środowiskową. Odpowiadają na indywidualne potrzeby usługobiorcy. Zadanie ma na celu poprawienie jakości życia osób objętych wsparciem.

3) Usługi asystenckie - wsparcie świadczone przez asystenta polega na ułatwieniu uczestnikom projektu wykonywania czynności dnia codziennego oraz pełniejszego uczestnictwa w życiu społecznym. Zadanie asystenta to również doradzanie w zakresie usług medycznych, rehabilitacyjnych, kontaktów społecznych, kulturalnych, rekreacji i integracji ze środowiskiem, motywowania, pobudzania aktywności uczestników projektu. W ramach zadania został zatrudniony asystent osoby niepełnosprawnej, który pomaga 3 osobom.

4) Utworzenie mieszkania wspomaganego dla 3 osób. M-G OPS w Wyrzysku utworzył mieszkanie wspomagane, które ma służyć jako stały lub okresowy pobyt dla 3 uczestników projektu.

5) Centrum wsparcia opiekunów faktycznych dla 10 osób. Centrum wspiera opiekunów faktycznych w zakresie szkolenia dot. metod pielęgnacji, sposobów aktywizowania osób zależnych, metod pracy z osobą cierpiącą na zaburzenia pamięci. W ramach tego zadania każdy z uczestników projektu otrzyma „pudełko życia” w którym zawarte są wszystkie informacje niezbędne dla ratowników i lekarzy w przypadku zagrożenia życia i zdrowia, czy też nagłej hospitalizacji, gdy kontakt z pacjentem jest utrudniony bądź niemożliwy. Również w ramach tego zadania zakupiono sprzęty dopasowane do potrzeb uczestników projektu (łóżko rehabilitacyjne, materac przeciwoleżynowy, schodolaz itp.).

Projekt „Wsparcie dla osób starszych niesamodzielnych i niepełnosprawnych z terenu gminy Wyrzysk” będzie realizowany do 31.08.2018 r.

WARTOŚĆ PROJEKTU: 717 313,14 PLN

WKŁAD FUNDUSZY EUROPEJSKICH : 681 447,48 PLN

5.3 Projekt „Aktywna integracja w Gminie Wyrzysk”

Projekt „Aktywna Integracja w Gminie Wyrzysk” jest kolejnym projektem realizowanym przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyrzysku. Celem projektu jest aktywizacja społeczno – zawodowa 80 osób w tym 44 kobiet zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, zamieszkujących Gminę Wyrzysk, poprzez udział w programie aktywnej integracji i udział w kompleksowym wsparciu.

Projekt realizowany jest od 30 czerwca 2017 do 31 grudnia 2018 roku na terenie gminy Wyrzysk.

Projekt zakłada zrealizowanie zadań z zakresu aktywizacji: społecznej, edukacyjnej i zawodowej, zdrowotnej oraz działania o charakterze środowiskowym. Po zrealizowaniu projektu pragniemy osiągnąć następujące efekty:

- Wsparcie 80 osób w tym 44 kobiet zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym,
- Objęcie wsparciem 40 osób z niepełnosprawnościami,
- Uzyskanie kwalifikacji przez 3 osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym,
- Uzyskanie statusu osoby poszukującej pracy po opuszczeniu programu przez 18 osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym,
- Uzyskanie zatrudnienia (w tym pracujących na własny rachunek)po opuszczeniu programu przez 18 osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.

Uczestnicy zyskają wzmocnione kompetencje społeczne i zawodowe, zwiększą swoją samodzielność i zaradność. Z kolei dzięki działaniom środowiskowym w rozwiązywanie problemów lokalnych zaangażowana zostanie cała społeczność.

WARTOŚĆ PROJEKTU: 803 706,25 PLN

WKŁAD FUNDUSZY EUROPEJSKICH : 683 150,31 PLN

6. REALIZACJA ŚWIADCZEŃ RODZINNYCH, WYCHOWAWCZYCH I ALIMENTACYJNYCH

Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyrzysku w 2017 roku realizował zadania zlecone ze środków budżetu państwa w zakresie świadczeń rodzinnych w oparciu o ustawę z dnia 28 listopada 2003 roku (Dz.U. 2017. 1952 t.j. z dnia 20.10.2017r.) i Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu wspierania niektórych osób pobierających świadczenia pielęgnacyjne (Dz.U. z 2013.871 t.j. 01.08.2013r.)

6.1 Zadania z zakresu świadczeń rodzinnych

Wydatki na poszczególne zasiłki oraz ilość wypłaconych świadczeń w latach 2015-2017 r. przedstawia poniższa tabela:

Tabela Nr 4.

Rodzaj zasiłku	Liczba świadczeń 2015r.	Kwota wypłaconych świadczeń w 2015r. w zł	Liczba świadczeń 2016r.	Kwota wypłaconych świadczeń 2016r.	Liczba świadczeń 2017 r.	Kwota wypłaconych świadczeń 2017 r.
Zasiłek rodzinny (bez dodatków)	12 914	1 313 908	13 681	1 547 293	13 130	1 546 097
dod. z tyt. urodzenia dziecka	62	62 000	75	75 000	83	83 000
dod. z tyt. opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	161	62 094	160	61 625	221	85 770
dod. z tyt. samotnego wychowywania dziecka	516	89 930	487	91 655	461	89 933
dod. z tyt. kształcenia i rehabilitacji dziecka	678	53 800	625	62 310	554	60 130

niepełnosprawnego						
dod. z tyt. rozpoczęcia roku szkolnego	824	82 200	864	86 373	809	80 900
dod. z tyt. podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania:	1 345	77 651	1 431	99 805	1 427	107 899
dod. z tyt. wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	2 069	168 460	2 000	181 435	1 889	179 385
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	119	119 000	140	140 000	154	154 000
Zasiłki pielęgnacyjne	4 750	725 679	4 576	700 128	4 416	675 648
Świadczenia pielęgnacyjne	522	623 920	553	716 764	540	758 392
Świadczenie rodzicielskie	x	x	479	440 520	721	663 284
Składka emerytalno-rentowa z tytułu pobierania świadczenia pielęgnacyjnego	353	116 465	404	57 578	318	45 458
Specjalny zasiłek opiekuńczy	278	142 463	354	180 944	285	147 262
Zasiłek dla opiekunów	728	377 378	597	308 928	508	262 354

Źródło: sprawozdania za 2017r.

6.2 Świadczenie wychowawcze 500+

Od 1 kwietnia 2016 r. weszła w życie ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2017. Poz. 1851 z dnia 05.10.2017r.).

Ustawa określa warunki nabywania prawa do świadczenia wychowawczego oraz zasady ustalania, przyznawania i wypłacania tych świadczeń. Postępowanie w sprawie świadczeń wychowawczego prowadzi organ właściwy jako zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej. Realizacją świadczenia wychowawczego zajmuje się Dział Świadczeń Rodzinnych. Celem świadczenia wychowawczego jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowaniem dzieci, w tym z opieki nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych.

Świadczenie wychowawcze przysługuje w wysokości 500,00 zł miesięcznie na dziecko w rodzinie. Świadczenie wychowawcze przysługuje na pierwsze dziecko osobom, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 800,00 zł. Jeżeli członkiem rodziny jest dziecko niepełnosprawne, świadczenie wychowawcze przysługuje na pierwsze dziecko osobom, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 1 200,00 zł.

Organ właściwy nie ma obowiązku weryfikowania czy w odniesieniu do rodziny osoby ubiegającej się o świadczenie wychowawcze na drugie dziecko oraz na kolejne dziecko w wieku poniżej 18 roku życia spełnione zostało kryterium dochodowe.

Wniosek i załączniki do wniosku o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego mogą być składane w formie papierowej lub drogą elektroniczną za pomocą systemu teleinformatycznego:

- 1) utworzonego przez ministra właściwego do spraw rodziny;
- 2) udostępnianego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych;
- 3) banków krajowych świadczących usługi drogą elektroniczną spełniających wymogi określone w informacji zamieszczonej na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej ministra właściwego do spraw rodziny po uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw informatyzacji.

Zestawienie wypłat świadczenia w 2016 i 2017 r. przedstawiają poniższe tabele:

2017 r.	Kwota wypłat	Liczba decyzji	Liczba świadczeń
	9 842 290,80zł	2 166	3 466

Od IV 2016 r.	Kwota wypłat	Liczba decyzji	Liczba świadczeń
--------------------------	-------------------------	---------------------------	-----------------------------

razem	7 411 386,70zł	1 148	1 839
-------	----------------	-------	-------

Źródło: Raport świadczeń

6.3 Fundusz alimentacyjny

Od 1 września 2008 r. Ośrodek realizuje zadania wynikające z ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, fundusz alimentacyjny stanowi system wspierania osób uprawnionych do alimentów środkami finansowymi z budżetu państwa.

Ustawa ma na celu dostarczenie środków utrzymania osobom, które nie są w stanie samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb, a w szczególności dzieciom. Kodeks rodzinny i opiekuńczy nakłada w pierwszej kolejności na członków ich rodzin obowiązek alimentacyjny. Konstytucyjna zasada pomocniczości nakłada na państwo obowiązek wspierania jedynie te osoby ubogie, które nie są w stanie samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb i nie otrzymują należnego wsparcia od osób należących do kręgu zobowiązanych wobec nich do alimentacji. Wspieranie osób w trudnej sytuacji materialnej z powodu niemożności wyegzekwowania alimentów należy łączyć z działaniami zmierzającymi do zwiększenia odpowiedzialności osób zobowiązanych do alimentacji.

Wydatki na świadczenie z funduszu alimentacyjnego finansowane z dotacji celowej z budżetu państwa:

Kwota wypłaconych świadczeń w 2017 r. – 570 288,00zł

Kwota zwrócona przez dłużników – 132 656,69zł

Liczba rodzin, w których pobierane jest świadczenie z funduszu alimentacyjnego – 75

Liczba dłużników w Gminie Wyrzysk – 92

Liczba dłużników wobec których podjęto działania – 82

Przekazanie informacji do biura informacji gospodarczej - 680

7. PROGRAM RZĄDOWY „POMOC PAŃSTWA W ZAKRESIE DOŻYWIANIA”

W roku 2017 Ośrodek realizował program rządowy „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, którego celem jest m. in. wsparcie gmin w wypełnieniu zadań własnych o

charakterze obowiązkowym w zakresie dożywiania dzieci oraz zapewnienia posiłku osobom jego pozbawionym, ze szczególnym uwzględnieniem osób z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia i ze środowisk wiejskich.

Program zakłada zapewnienie dzieciom do 7 roku życia, uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej oraz osobom i rodzinom znajdującym się w sytuacjach wymienionych w art.7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, zwłaszcza osobom samotnym, w podeszłym wieku, chorym lub niepełnosprawnym – pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Beneficjentami programu są osoby i rodziny, których dochód na osobę w rodzinie nie przekracza 150% kwoty kryterium dochodowego ustalonego zgodnie z art.8 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o pomocy społecznej.

Na realizację powyższego Programu przeznaczono w 2017 r. Ogółem **150 000 zł** z czego środki własne gminy wyniosły **60 000 zł**, a dotacja z budżetu państwa **90 000 zł**. Średni koszt posiłku wynosi 4,60 zł. Z pomocy w formie posiłku skorzystały 123 osób w tym 117 dzieci, Wyplacono również świadczenia pieniężne na zakup posiłku lub art. żywnościowych. Pomocą taką zostało objętych 130 rodzin, średnia wysokość zasiłku wyniosła **192,73 zł**

Ośrodek Pomocy Społecznej wykonywał zadania wynikające z realizacji Programu poprzez zapewnienie gorącego posiłku dla dzieci w przedszkolu w Wyrzysku, Szkołach Podstawowych w Wyrzysku, Kosztowie, Falmierowie, Osieku nad Notecią, Gleśnie, Gimnazjum w Wyrzysku i Osieku nad Notecią, Przedszkole Publiczne w Wyrzysku i Osieku nad Notecią, w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Wyrzysku, w placówkach szkolno-wychowawczych w Krajence, Chodzieży, Gołańczy oraz w Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Pile, Bydgoszczy

8. STYPENDIA I ZASIŁKI SZKOLNE

Stypendia i zasiłki szkolne realizowane są na podstawie:

- ustawy o systemie oświaty (Dz.U.2017. 2198 t.j. 29.11.2017 r.) oraz Uchwały Nr XXIII/216/2012 Rady Miejskiej w Wyrzysku w sprawie regulaminu udzielenia pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Wyrzysk. Miesięczna wysokość dochodu netto na osobę w rodzinie ucznia uprawniająca do ubiegania się o stypendium szkolne nie może przekroczyć kwoty 514,00 zł zgodnie z art. 8 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Zgodnie z art. 90r ust. 1 ustawy o Systemie Oświaty na dofinansowanie świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym gmina otrzymuje dotację celową z budżetu państwa. Na finansowanie zasiłków szkolnych w danej

gminie przeznaczona się nie więcej niż 5 % kwoty dotacji o której mowa w ust 1 (art. 90r ust. 4).
W 2017 roku z tej formy pomocy skorzystało 288 uczniów tj.

- uczniowie szkół podstawowych - 142
- uczniowie szkół gimnazjalnych - 80
- uczniowie szkół ponadgimnazjalnych - 66

Wydatki na stypendia przedstawiają się następująco:

Stypendia dla uczniów	272 393,35 zł
Zasiłki szkolne -	620,00 zł
	-----
	218 410,68zł

Udział środków własnych gminy w realizacji wypłaty stypendiów i zasiłków szkolnych w roku 2017 wyniósł 54 602,67zł

9. PLACÓWKI WSPARCIA DZIENNEGO – ŚWIETLICE ŚRODOWISKOWE

Świetlice środowiskowe w Wyrzysku i Osieku nad Notecią funkcjonują w strukturze M-G OPS w Wyrzysku od maja 2014 r. Placówki pracują we wszystkie dni robocze przez 4 godziny dziennie. Obejmują pozaszkolną opieką dzieci i młodzież z rodzin dysfunkcyjnych, dotkniętych ubóstwem, bezrobociem, niewydolnością wychowawczą. Placówki wspierają funkcje opiekuńczo - wychowawcze rodziny. Pobyt w placówkach jest dobrowolny i nieodpłatny. Do dwóch placówek uczęszcza ok. 30 dzieci.

Do najważniejszych zadań placówek wsparcia dziennego należy:

- organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży po zajęciach szkolnych oraz dni wolne od nauki szkolnej (ferie, wakacje),
- tworzenie warunków do nauki własnej i pomoc w nauce;
- pomoc w pokonywaniu i rozwiązywaniu trudności życiowych i rodzinnych;
- rozwijanie zainteresowań i uzdolnień dzieci, rozwijanie aktywności poznawczej i emocjonalnej oraz tworzenie dzieciom szansy na odnoszenie sukcesu poprzez szeroko rozumianą twórczość i aktywność;

- kształtowanie zasad współżycia społecznego oraz właściwego stosunku do pracy;
- współpraca z rodziną w wykonywaniu przez nią funkcji opiekuńczych poprzez objęcie dziecka działaniami wychowawczymi, opiekuńczymi i edukacyjnymi;
- współpraca ze szkołami, instytucjami w zakresie zapobiegania patologiom społecznym ze szczególnym uwzględnieniem profilaktyki uzależnień;
- zapewnienie co najmniej jednego posiłku uczestnikom świetlicy.

10. OGÓLNOPOLSKA KARTA DUŻEJ RODZINY

Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny to system zniżek dla rodzin wielodzietnych. Przysługuje rodzinom z przynajmniej trójką dzieci, niezależnie od dochodu. Karta jest wydawana bezpłatnie, każdemu członkowi rodziny. Rodzice mogą korzystać z karty dożywotnio, dzieci do 18 roku życia lub do ukończenia nauki, maksymalnie do osiągnięcia 25 lat. Osoby niepełnosprawne otrzymają kartę na czas trwania orzeczenia o niepełnosprawności. Karta Dużej Rodziny oferuje system zniżek oraz dodatkowych uprawnień. Jej posiadacze mają możliwość korzystania z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej czy transportowej na terenie całego kraju. Zniżki oferują nie tylko instytucje publiczne ale również przedsiębiorcy prywatni. Wszystkie miejsca oferujące zniżki są opatrzone logo: „Tu honorujemy Kartę Dużej Rodziny”. Kartę przyznaje wójt, burmistrz lub prezydent miasta na wniosek członka rodziny wielodzietnej.

Zgodnie z ustawą z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny na mocy art. 9 ust. 5 Burmistrz Wyrzyska powierzył realizację powyższego zadania Kierownikowi Ośrodka.

W okresie od 01 stycznia 2017 r. do 31 grudnia 2017 r. zostało wydanych 111 kart. Od początku funkcjonowania ustawy tj. od czerwca 2014 r. wydano 917 Karty Dużej Rodziny.

11. WSPIERANIE RODZINY I SYSTEM PIELICZY ZASTĘPCZEJ

Ośrodek realizuje zadania wynikające z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r., poz. 697 t.j. 31.03.2017 r.) oferując długofalowe wsparcie asystenta rodzinnego. Ośrodek zatrudnia 3 asystentów rodzin w tym jednego w ramach środków pochodzących z projektu „Aktywna integracja w Gminie Wyrzysk”. W 2017 roku wsparciem asystenta rodziny objętych zostało 60 rodzin. Rodziny te

uzyskały wsparcie na wniosek pracownika socjalnego lub w związku z postanowieniem sądu (11 rodzin). W trakcie roku została zakończona współpraca asystenta z 9 rodzinami. Powodami zakończenia współpracy było:

- 1) osiągnięcie celów (4 rodziny),
- 2) zaprzestanie współpracy przez rodzinę (4 rodziny),
- 3) ze względu na brak efektów (1 rodzina).

Rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny w większości borykają się z problemem bezrobocia, ubóstwa i niedostatecznych umiejętności opiekuńczo-wychowawczych.

Praca asystentów rodzin polegała w szczególności na:

- 1) podnoszeniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego,
- 2) usamodzielnianiu,
- 3) wspieraniu aktywności społecznej rodziny,
- 4) zmianie podejścia z rozwiązywania problemów za rodziny na wykorzystywanie ich zasobów, możliwości i uprawnień.

Asystenci rodziny towarzyszyli rodzicom w wprowadzaniu zmian w swoim myśleniu, zachowaniu oraz otoczeniu, koniecznych do tego, aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpieczeństwu i prawidłowemu rozwojowi dzieci. Poprzez te działania udało się zmienić stosunek osób w rodzinie do własnej sprawczości, zwiększyć ich poczucie wpływu na własne życie, podnieść samoocenę. Indywidualna pomoc służyła rozwojowi kompetencji poszczególnych członków rodziny, osiągnięciu wyznaczonych przez nich celów, wzbudzaniu w nich wiary we własne możliwości oraz motywowaniu do podejmowania działań, do tej pory uznawanych za niemożliwe. Działania asystentów rodziny prowadziły do usamodzielnienia i pozostawienia dzieci w rodzinie, w środowisku zapewniającym im poczucie bezpieczeństwa i prawidłowy rozwój.

Jednym z zadań nałożonych na samorząd gminny jest współfinansowanie kosztów pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.

W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania

dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki:

- a) 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- b) 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- c) 50% w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Z tytułu pobytu w rodzinie zastępczej Ośrodek poniósł w 2017 roku odpłatność za pobyt 33 dzieci, z tego:

- a) 50% za 14 dzieci,
- b) 30% za 2 dzieci,
- c) 10% za 17 dzieci.

Łączna kwota odpłatności za pobyt dzieci w pieczy zastępczej za 2017 r. – 100 882,73zł

12. ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY - „NIEBIESKIE KARTY”

Zgodnie z art. 9a-9c ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U.2015.1390 t.j. z 15.09.2015 r.) Zespoły interdyscyplinarne są elementem tworzonego przez gminę systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zgodnie z art. 9a ust. 2 ustawy zespół interdyscyplinarne powoływany jest przez wójta, burmistrza albo prezydenta miasta. W skład zespołu interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele: 1) jednostek organizacyjnych pomocy społecznej; 2) gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych; 3) Policji; 4) oświaty; 5) ochrony zdrowia; 6) organizacji pozarządowych. W skład zespołu interdyscyplinarnego wchodzi także kuratorzy sądowi. W skład zespołu interdyscyplinarnego mogą wchodzić także prokuratorzy oraz przedstawiciele podmiotów innych niż określone w ust. 3, działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie W myśl art. 9b ust. 1 ustawy zespół interdyscyplinarne realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Zadaniem zespołu interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3 i 5, oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności przez:

- 1) diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie;
- 2) podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku;

- 3) inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie;
- 4) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
- 5) inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Stosownie zaś do treści ust. 3 cyt. artykułu do zadań grup roboczych należy, w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie;
- 2) monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy;
- 3) dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

Uchwałą z dnia 29 grudnia 2010 r. Nr III/18/2010 podjętą na podstawie art. 9a ust. 15 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie Rada Gminy w Wyrzysku uregulowała sprawę trybu powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania.

Przemoc w rodzinie na terenie gminy Wyrzysk jest zauważalnym problemem. W roku 2017 grupy robocze Zespołu Interdyscyplinarnego prowadziły łącznie 20 postępowań w zakresie procedury Niebieskiej Karty. Łącznie pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego zostało objętych 40 osób w tym 28 dzieci.

13. PROJEKT SOCJALNY

W dniach od 17 sierpnia 2017 r. do 8 września 2017 r. odbyła się realizacja projektu socjalnego „Mam świadomość, mam wybór”, którego celem było podniesienie poziomu wiedzy i świadomości młodzieży na temat negatywnych skutków alkoholizmu, pochodzącej z rodzin objętych wsparciem M-GOPS w Wyrzysku. Projekt był realizowany przez Natalię Drozdowską- pracownika socjalnego M-GOPS w Wyrzysku. Partnerem projektu był Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyrzysku oraz Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wyrzysku. Sponsorem projektu był Komisariat Policji w Wyrzysku, Pan Grzegorz Filipiak-Lider Grupy Anonimowych Alkoholików w Osieku nad Notecią, Pani Alicja Szelaąg – psycholog, Pan Dr Mariusz Augustyniak – lekarz rodzinny oraz

Pan Wojciech Bełka – Kurator Sądu Rejonowego w Chodzieży. W ramach projektu młodzież uczestniczyła w spotkaniach z psychologiem, lekarzem rodzinnym, kuratorem sądowym i policjantem oraz trzeźwym alkoholikiem w czasie których zapoznali się z negatywnymi skutkami zdrowotnymi i społecznymi oraz konsekwencjami prawnymi nadużywania alkoholu.

14. POTRZEBY OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

Podstawą do określenia potrzeb w zakresie pomocy społecznej jest diagnoza problemów społecznych prowadzona na bieżąco przez Ośrodek, który gromadzi dane dotyczące sytuacji rodzinnej, zawodowej, zdrowotnej mieszkańców miasta i gminy korzystających z pomocy oraz dane przekazywane przez inne podmioty, działające w systemie pomocy społecznej. W związku z powyższym, M-G OPS w Wyrzysku określa następujące, najważniejsze potrzeby w zakresie pomocy społecznej:

- Podnoszenie poziomu i doskonalenie sprawności funkcjonowania pomocy społecznej poprzez stałe podnoszenie kwalifikacji i kompetencji kadry pomocy społecznej.
- Poszerzanie działań służących aktywizacji – społecznej, zdrowotnej, edukacyjnej oraz zawodowej – osób marginalizowanych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, między innymi w oparciu o projekty dofinansowywane z funduszy europejskich.
- Wspieranie rodzin w pełnieniu podstawowych funkcji, głównie w zakresie opieki i wychowania dzieci poprzez pracę asystentów rodziny i pracowników socjalnych
- Zapewnienia stałego poradnictwa psychologicznego dla klientów pomocy społecznej.
- Zapewnienie bezpieczeństwa pracownikom pomocy społecznej, ataki na pracowników pomocy społecznej do których dochodzi na terenie całego kraju budzą niepokój. Dlatego też niezwykle ważną potrzebą jest zapewnienie odpowiednich standardów pracy.

Wyrzysk, dn. 8.03.2018r.

Kierownik Miejsko-Gminnego
Ośrodka Pomocy Społecznej w Wyrzysku
Japan
Heleni Jancz